

1978-2008

EMLÉKEZÉS
A 30 ÉVVEL EZELŐTT LÉTREHOZOTT
KŐOLAJ- ÉS FÖLDGÁZBÁNYÁSZATI
VÁLLALATRA,
A KISKUNHALASI KŐOLAJ ÉS
FÖLDGÁZIPARI LÉTESÍTMÉNYEKRE

BEVEZETŐ

30 éve 1978-ban hozták létre a Dunántúli Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat (DKFV), az OKGT Dunántúli Kutató és Feltáró Üzem (DKFÜ), és a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat (NKFV) Szanki Üzemének egyesítésével a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalatot a KfV-t. Ebben az évben alakult meg a KfV Kiskunsági Üzeme és indult meg az üzemszerű termelés a Kiskunhalas ÉK-É mezőben.

25 évvel ezelőtt 1983-ban avatták fel a KfV legnagyobb, mintegy másfél milliárd Ft-os beruházását, a Kiskunhalasi Kőolaj és Földgázipari Létesítmények (KKFL) addig elkészült létesítményeit.

Az összeállítás megpróbálja összefoglalni a KfV létrehozásának előzményeit, annak fogadtatását, és bemutatja a vállalat életének főbb eseményeit.

2008. augusztus 29.-én Kiskunhalason a MOL és az OMBKE szakmai napot tartott, ahol több emlékező előadás hangzott el a kettős évforduló alkalmából.. Az összeállítás magába foglalja az előadások anyagát, a szakmai napon és azt követő szakestélyen készült fotókat is.

Összeállításomat jó szívvel ajánlom volt munkatársaimnak, kedves barátaimnak, akikkel együtt voltunk részesei ennek a nagy munkának, de ajánlom azoknak is, akik a mai munkájukkal gyarapítják elődeik eredményeit, és kívánok kedves mindannyióknak.

JÓSZERENCSÉT!

GONDOLATOK A KfV MEGALKULÁSÁRÓL, ANNAK ELŐZMÉNYEIRŐL.

A 70-es évek vállalatát szervezési kérdéseinek, a KfV megalakulásának körülményeinek ismertetése előtt célszerű áttekinteni az átszervezésben érintett két termelő vállalat (NKFV, DKFV), a két fűrővállalat (DKFÜ, NKFÜ), és az NKFV Szanki Üzemének tevékenységét.

A DKFV TEVÉKENYSÉGE AZ 1970-ES ÉVEKBEN

A Budafa és Lovászi mezők termelése az 50-es évek végére erősen leesett. A termelés csökkenés ellensúlyozására nagyarányú mélyszivattyúsítási programot valósítottak meg, mezőméretekben a vízbesajtolásos művelést. A költségek csökkentése, a segédgázos termelés hatékonyabbá tétele érdekében segédgázadagoló központok épültek, széleskörben elterjedt az időszakos termelés, a búvárdugattyúk használata, kúttermeltető automatikák kifejlesztése történt meg. Lovásziban nagyarányú rétegrepesztési program valósult meg. A mélyszivattyús kutaknál is megvalósításra került az időszakos termelés.

Ezen időszak rendkívüli jelentőségű eseménye a nagylengyeli mező feltárása volt.

A 70-es években nagyobb jelentőségű új mező feltárására a Dunántúlon nem került sor. A régi mezők hozamának megakadályozására széleskörű kutatási munka kezdődött a fokozott hozatazt biztosító eljárások alkalmazására, hogy így meghosszabbítsák a mezők életét. Az első üzemi alkalmazás Lovásziban történt füstgázok alkalmazásával, majd Budafa mezőben kezdődött meg a széndioxidos-vízbesajtolásos másodlagos művelés a Budafa-mélysínt széndioxidos gázára alapozva. A művelési rendszer bevezetése világviszonylatban is újszerű volt. Az üzemi művelési kísérlet után 1972-ben a Budafa sorozatba történő néhány hónappal hamarabb kezdődött meg a széndioxid -besajtolás mint az Egyesült Államok SACROC-mezőjében, amit a szakirodalom a világon az első mezőszintű széndioxidos művelésként ismer.

A széndioxidos művelés 1975-től kezdődően Lovászi mezőben is általánosan elterjedté vált. Nagylengyelben felületaktív-anyagokkal, ill. ammónia-gázzal folytak - lényegében eredménytelen- kísérletek. A karsztos tárolójelleg általános elfogadottsága után gázfeltöltéses művelési eljárás valósult meg. (kezdetben CH-gázzal, később a Budafáról átszállított széndioxidos gázzal).

A DKFV kőolajtermelésére a termelvény magas vízhányada volt jellemző. 1970-1977 között a DKFV mezőiben több folyadékot –mintegy 38%-kal többet, mint az NKFV-nél - hoztak felszínre, és a rétegvízlikvidálás jelentős műszaki többletfeladatot jelentett, megnövelve a termelési költségeket. A folyadékkezelési feladatok tehát lényegesen nagyobbak voltak a DKFV-nél, mint az Alföldön.

Mindezt jól mutatja az alábbi táblázat.

	Termelt kőolaj ezer m ³	Termelt folyadék ezer m ³	Termelt kőolaj ezer m ³	Termelt folyadék ezer m ³
év	DKFV	DKFV	NKFV	NKFV
1970	674	3854	1507	2244

1971	567	4118	1573	2465
1972	502	4260	1650	2593
1973	453	4388	1653	2761
1974	429	4111	1374	2916
1975	378	4077	1416	3175
1976	317	3889	1572	3613
1977	302	4193	1655	4046
Összes 1970- 1977	3622	32890	12400	23813

Bár néhány kis mezőt (Ortaháza 1970, Pusztapáti 1973, Szilvagy 1974) sikerült a Dunántúlon találni, ezek termelése és a másodlagos művelési rendszerek alkalmazása ellenére a Dunántúl kőolajtermelési-értékesítési potenciálja fokozatosan elmaradt az egyre növekvő alföldi termelés mellett.

A valamikor nagyon számító dunántúli mezőkben a széndioxidos művelés bevezetésével a hasznosítható gáztermelés gyakorlatilag megszűnt, mivel az olajkisérőgáz fokozatosan annyira feldúsult széndioxiddal, hogy közvetlen hasznosítása nem volt megoldható. Ebben az időszakban földgázt csak Ortházán (1970) találtak kisebb mennyiségben és Pusztamagyaródon jelentéktelen mértékben.

1977-ben a KfV földgáztermelése az országos termelésnek 2.1%-a volt. (A cseppfolyós gázterméktermelés volumene még elenyészőbb volt, csak 0.4%). A délzalai mezőkben beindult másodlagos műveléssel összefüggésben a széndioxidos gázok termelése növekedett. (A nem kellő hatékonyságú vízmentesítés miatt a széndioxidos gázok termelés, forgalmazása sok műszaki problémát okozott).

A dunántúli kismezők (Bajcsa, Babócsa, Mezőcsokonya) is még szolgáltattak valamennyi földgázt ebben az időben, a Dunántúl gázellátását az időközben kialakult országos földgázhálózatba való bekapcsolással kellett megoldani.

A vállalat jogelődjeinél nagy hagyománya volt technológiai szerelési, csővezetéképítési, és különböző gépipari gyártási tevékenységnek. (pl. már a hatvanas években az országos mélyszivattyúgyártási igényeket Bázakerettyéről elégítették ki). A termelési tevékenység csökkenése miatt a DKFV ezekre a hagyományokra alapozva kereste a kiutat, a vállalat jövőjét, ami új szerelési és építési részlegek kialakítását, fejlesztését jelentette. Ezt akkor úgy nevezték, hogy ez lesz a vállalat „második profil”-ja. Ezek a szervezetek a gyűjtő és elosztó rendszerek, kompresszortelepek és szivattyúállomások megépítése, különböző gépipari elemek gyártása, különböző magas és mélyépítési munkák mellett a kisátmérőjű vezetéképítésre specializálódtak, és erőteljes vállalati oktatás, továbbképzés valósult meg. A másodlagos művelési program létesítményeinek kialakítását lényegében a saját kivitelező kapacitással sikerült megvalósítani, de szakembereink ugyanakkor jelentős mértékű csővezetéképítéssel vettek részt az NKfV beruházásainál, (pl. Algyő, Ferencszállás, Eger) és számos egyéb vállalat részére is végeztek bér munkát. (pl. KÖGÁZ-nak).

Itt célszerű megemlíteni, hogy a dolgozók és a különböző anyagok berendezések Alföldre való szállítása miatt jelentős szállítási kapacitás alakult ki.

Ebben az időben nagyszámú szakember (mérnök, technikus, szakmunkás) ment át az Alföldre dolgozni. Az építés-szerelési tevékenység fejlesztésével kismértékben nőtt a munkáslétszám, és a másodlagos művelés beindítása is

szükségessé tette a felsőfokú végzettségűek számának növelését, így számos olajos és egyéb végzettségű szakembert vettek fel. (1971-74-ben 50 fő lépett be a vállalathoz).

A DUNÁNTÚLI KŐOLAJFÚRÁSI ÜZEM (DKFÜ) MÉLYFÚRÁSI TEVÉKENYSÉGE AZ 1970-ES ÉVEKBEN

A fúrási tevékenységet a Dunántúlon a Kőolajipari Tröszt Dunántúli Kőolajfúrási Üzeme (DKÜ) (1957-1975) 1962-ben 20.4 fúróberendezéssel érte el az éves fúrási teljesítmény maximumát: 271 036 métert. 1964-ben –amikor a babócsai és nagylengyeli mezőbővítő fúrások befejeződtek- az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt (OKGT) a Duna-Tisza közén lévő szanki kőolaj- és földgázmező megtalálásakor- a DKFÜ feladatává tette a fúrások ottani sürgős munkáinak végrehajtását. A feladatot a DKÜ a túlnyomórészt a babócsai fúrási üzemegység szakember és eszközállományának az újonnan kialakított kiskunmajsai fúrási üzemegységhez való átcsoportosítással oldotta meg.

A későbbiekben az OKGT kiterjesztette a DKFÜ tevékenységét egész Bács-Kiskun megyére és Pest megye meghatározott részére.

1974-ben átkerül a DKFV-től a kútjavítási tevékenység a DKÜ-höz.

1976-tól az üzem továbbra is az OKGT közvetlen irányítása alatt marad, új neve Dunántúli Kutató és Feltáró Üzeme (DKFÜ) lesz.

1965-ben a DKÜ éves fúrási teljesítménye 172 688 méter (7 fúróberendezés/év). Ebben az időszakban fokozódott a mély és elkezdődött a nagymélységű kutatás. 1973-ra a fúrási teljesítmény 90 024 méterre csökkent (7.7 berendezés/év), ami a hetvenes évek végére kisebb mértékben újra emelkedett.

Az 1969-ben Irakban végzett bérfúrást követően a DKFÜ 1971-től kezdődően több kutat fúrt le, sikerrel.

A DKFÜ kiskunmajsai fúrási üzemegysége átlagban 5 rotary fúróberendezéssel, 4 lyukbefejező berendezéssel, 2 kútjavító egységgel dolgozott az Alföldön, mintegy 250 fővel.

A DKFÜ az alföldi jelenlétet ideiglenesnek tekintette, mivel akkor remény volt a dunántúli fúrási igények növekedésére, a budafai és nagylengyeli mélyszinti kutatás beindulására, a berendezések, a személyi állomány visszatelepítésére. Az ideiglenes berendezkedés miatt a fúrási üzemegység szociális és kiszolgáló létesítményei provizórikusak voltak.

A NAGYALFÖLDI KUTATÓ és FELTÁRÓ ÜZEM TEVÉKENYSÉGE AZ 1970-ES ÉVEKBEN

Az Alföldön az OKGT üzemeként tevékenykedő Nagyalföldi Kutató és Feltáró Üzem fúrási teljesítménye 1970-ben 263959 m/év volt. A hetvenes évek elején a nagymérvű algyői feltárással párhuzamosan a kutatás újabb eredményeket ért el a szegedi medencében, de a kiskunsági, nagykunsági és békési medencékben is.

1972-től a pénzügyi források csökkenésével összefüggésben csökkent az üzem fúrási teljesítménye, (1972: 142000m/év, 1973: 155 000m/év).

1974-ben az Alföldön is a fúrási üzemhez csoportosítják át a kútjavító berendezéseket. Ebben az évben a nehézségek tovább fokozódása ellenére növekedett a fúrási teljesítmény és 1978-ban ismét meghaladta a 261000 métert.

Az NKFV SZANKI ÜZEMÉNEK TEVÉKENYSÉGE a 70-ES ÉVEKBEN

Szankot az 1964-es esztendőől kezdődő olajtermelés és az 1969. évi üzemalapítás tette ismertté. A hetvenes években az üzem kőolajtermelése a kezdeti 140 000 t/év-ről megnövekedve 1979-re megközelítette a 200 000 t/évet. Az üzem legjelentősebb olajkészletét - a Kiskunhalas-ÉK mezőt- 1977-től kezdődően termeltették.

A szanki kutatás kezdetén a Szk-4. kútban bekövetkezett földgázkitörés (1965) látványos módon hívta fel a mező sapkagáz-készletére. Az 1968-ban megindult a szanki sapkagáz üzemszerű termeltetése és a feldolgozás kezdetben egy ideiglenes előkészítő rendszeren keresztül, majd az 1970-ben elkészült 2 millió/m³ nap kapacitású gázelőkészítő és nyomásfokozó telepen történt.

1974-ben kezdték termeltetni a tázlári sapkagázos mezőt. 1978-ban megtalálták a zsanai gázmezőt.

1970-től a jelentős mennyiségű leválasztott gázolint kezdetben a szanki olajba keverték, majd távvezetéken Algyőre szállították tovább-feldolgozás céljából.

A napi gáztermelés a 70-es években meghaladta a 800 millió m³/nap mennyiséget.

Az NKFV TEVÉKENYSÉGE 70-ES ÉVEKBEN

1970-ben a vállalat átlépte az 1 millió tonnás termelést, amelyben az Algyő mező fokozatosan a meghatározóvá vált. (1972-ben a vállalati össztermelés 72%-át Algyő adta). Az algyői mezőben folyamatosan épült ki a segédgázrendszer, a főgyűjtő, a zártrendszerű olajtárolás, számos tankállomás, megindult a vízbesajtolás. 1975-ben megkezdődött a Szeged-mórávárosi olajtermelés.

Algyő mellett számos alföldi mezőben folytak beruházási munkák. 1973-ban Kardoskúton gázbesajtolással biztosították a termelést. 1976-ban folytatódott a szanki mélyszivattyúzás fejlesztése. Demjénben megkezdtek a gázolinvisszasajtolást, vízvisszasajtolás valósult meg, elindult az elégetéses kísérlet.

A földgázértékesítés különösen nagyarányú dinamizmussal fejlődött. A felfutás szorosan összefügg a Szegedi Kőolaj- és Földgázipari Létesítmények (SZKFL) egyedi nagyberuházás üzembehelyezésével.

Az algyői beruházások mellett meg kell említeni, hogy elkészült a battonyai CO₂ gázüzem rekonstrukciója, a tázlári, ebesi gázelőkészítő.

Bár a hajdúszoboszlói és pusztaföldvári mezők termelésének csúcsát már 1970-ben elérte, az algyői mező földgáztermelésének növekedése mindezt ellensúlyozta. (Az algyői mező földgázértékesítése 1975-ben a vállalaténak 52.8 százalékát tette ki). Gyors ütemben növekedett a földgáztermékek előállítása.

Jelentős változást és feladatbővülést jelentett, hogy 1974-től kezdve vállalati hatáskörbe került az importgáz (szovjet, román) forgalmazása. (Az NKFV már 1968-ban átvette a nagybani földgázértékesítési tevékenységet)

1977-ben az NKFV mintegy 6.6 md m³ földgázt termelt, a hazai földgáztermelés 97.9%-át. Jelentős volt a cseppfolyós gázterméktermelés is: mintegy 666 ezer m³/év. (az országos termelés 99.6 százaléka!).

A KfV MEGALAKULÁSA

A Dunántúli területen már 1961-ben megtörtént az első vállalati átszervezés, (A Budafai Kőolajtermelő Vállalat és a Lovászi Kőolajtermelő vállalat összevonásával létrehozták a Déldunántúli Kőolajtermelő Vállalatot). 1964-ben Gellénháza központtal alakították ki a nagylengyeli és a déldunántúli mezők termelését irányító Dunántúli Kőolaj és Földgáztermelő Vállalatot, a DKFV-t.

A 70-es évek közepén az NKFV beruházásainál számos probléma merült fel. A munkát szerződéskötési nehézségek, importárúk késedelmes beérkezése és számos egyéb nehézség mellett kivitelezői kapacitáshiány nehezítette. Az OKGT-ben többször tárgyaltak a kérdéskörrel, és szükségesnek látták hogy azt OKGT szinten alaposabban tervezett, céltudatosabb tevékenységet kell a jövőben folytatni, és szervezeti változások szükségesek, amelynek célja, hogy OKGT szinten ésszerűbben használják ki rendelkezésére álló szellemi és technikai erőket, erőteljesebben bevonva a dunántúli kapacitásokat. A döntésnél szempont volt a két termelési vállalat termelési tevékenységének aránytalansága is.

Ilyen szempontok vezérelték a tröszt irányítóit, amikor úgy döntöttek, hogy a kiskunhalasi mezőt a DKFV-hez csatolják. 1977 januárjában –bár felmerült-, arról még nem döntöttek, hogy a szanki üzem is a DKFV-hez kerüljön. Erre azután került sor, amikor a DKFÜ és a DKFV összevonásával létrehozták a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalatot. A KfV megalakulásával a Szanki Üzem –amelynek székhelye Szankon volt-, a KfV Kiskunhalasi Üzeme néven kiskunhalasi székhellyel működött tovább, és ennek lett része a volt DKFÜ kiskunmajsai fúrású üzemegység is.

Az OKGT szintű vállalati összevonások kérdései az OKGT-ben már 70-es évek közepén napirenden voltak., és több variáció is felmerült.

A KfV megalakításakor is felmerült az NKFV és az NKFÜ összevonása. 1977 végén az a döntés született ebben az ügyben, hogy a dunántúli átszervezés tapasztalatai alapján 1980-ban visszatérnek a kérdésre. (Ez az átszervezés később sem valósult meg).

A két dunántúli vállalat összevonásáról egy korabeli újság azt írta, hogy „*egy vállalat olykor több, mint kettő*”. Az összevonás indoklásánál megemlítették, hogy a dunántúli fúrású vállalat már évekkel ezelőtt bevonult az alföldi területekre, a Kiskunhalas környéki olaj és gázmezőt dunántúli szakemberek tárták fel. Az összevonástól - az olajkutatás és kitermelés egységes irányításával- hatékonyabb munkavégzést, csökkenő költséget vártak el: Úgy ítélték meg, hogy elkerülhető lesz például, hogy bizonyos részmunkákat egymással párhuzamosan végezzenek el, ésszerűbb lesz az egységes anyaggazdálkodás és raktározás, csökkenthetők lesznek az üzemfenntartási, a szállítási költségek. Az OKGT szerint az összevonással elérhető, hogy a megnövekedett feladatokat kisebb létszámmal is el lehet látni. Hosszabb távon mintegy 450 fős létszámcsökkenés volt az elvárás.

A vállalatösszevonás, a tevékenységek átrendezése az átszervezésben érintett szervezetek vezetőit, dolgozóit a különböző érdekek, törekvések különbözőképpen érintették. Az szervezési kérdésekben döntő szerepe volt a vállalati MSZMP szervezeteknek. (Átszervezés csak úgy volt lehetséges, ha azt az MSZMP-szervek jóváhagyták).

A vállalati átszervezésben a megyei, városi párt és tanácsi szervek is érintettek voltak, hallatták hangjukat, és mindent elkövettek, hogy saját érdekeiknek megfelelő döntés szülessen. Az alföldi és a dunántúli vállalati MSZMP-bizottságok

közvetlenül a megyéhez tartoztak, így az ügyekbe közvetlen beleszólási lehetőségük volt. (A KfV megalakulása után a vállalati MSZMP bizottság a megyétől lejjebb, a nagykanizsai városi pártbizottság hatáskörébe került).

Teljesen érthető, hogy pl. a zalamegyei szervezetek az volt az érdekük, hogy a megye iparának zászlóshajóját jelentő nagyvállalat megmaradjon zalainak, és hogy a zalai olajos hagyományok ne szakadjanak meg, a dolgozóknak maradjon meg a munkahelye.

Zala megye vezetői ebben az időben rendkívül kiemelt módon fejlesztették Zalaegerszeget, és nagyon szerették volna az új vállalat székhelyét a megye székhelyén látni, presztizs és adófizetési okok miatt is. Az egerszegi székhelyt támogató érveként felhozták, hogy a legnagyobb zalai mező - a nagylengyeli- szinte a város határában van, már ott van a Zalai Finomító, sok olajos dolgozó lakik a városban. A megyei pártbizottság akkori elsőtitkára Varga Gyula, - aki az olajiparból került a pártapparátusba-, számos magas helyen személyesen is igyekezett a megye érdekeit képviselni.

Nagykanizsa város azzal érvelt, hogy Kanizsa volt már olajipari központ, a DKFÜ-nek hatalmas ipartelepe, a központban nagy székháza van, itt székel az olajipar fontos kutatóbázisa (az OGIL), továbbá, hogy több vezető beosztású dolgozó jár át mindennap Gellénházára dolgozni.

A DKFÜ igazgatójának - Varga Józsefnek –aki Varga Gyula MSZMP elsőtitkár testvére volt - is jók voltak a felső kapcsolatai. Józsi bácsi ebben az időben a bányász-szakszervezet alelnöke volt számos egyéb magas beosztása mellett.

(Trombitás István a DKFV vezérigazgatója tagja volt a Zalamegyei pártbizottságnak, és számos egyéb szervezetben volt vezetői funkciója).

Valószínűleg a zalaiak ügyét támogatta a zalai származású Németh Károly, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke is.

Az NKfV-nek, mint az ország egyik legnagyobb vállalatának vezetői is óriási befolyással rendelkeztek országos párt és egyéb fórumokon.

A vállalat az akkori média „sztárja” volt az ország energiaellátásban kiemelt szerepe révén. A vállalat rendszeresen elnyerte a Munka Vörös Zászlója kitüntetést és mindig a kiemelték között szerepelt.

Pápa Aladár az NKfV vezére igen befolyásos ember volt. (Pápa Aladár - a Szolnok megyei Pártbizottság tagja- Zalából került át az Alföldre, így neki jó zalai kapcsolatai is voltak, még családi vonalon is, lévén Németh Károly sógora volt). Teljesen érthető, hogy a vezetők a kiemelt szerepből nem kívántak engedni.

A Szanki Üzem NKfV-nél történő megtartását szakmai érvekkel indokolta az NKfV, mivel a szanki és algyői üzemek tevékenysége szorosan összefügg, így szakmai érvek nem szóltak amellett, hogy a Szanki Üzem, a kiskunhalasi mező a dunántúliak irányítása alá kerüljön.

Az újonnan felfedezett kiskunhalasi mező termeltetésére az NKfV már a mező feltárása kezdetén komoly előkészületeket tett, és példaszerű precizitással, nagy szakmai felkészültséggel kezdte kidolgozni a termeltetés feltételeit. Érthető, hogy a sok befektetett munka gyümölcseit is élvezni szerették volna.

Fontos szakmai szempont volt, hogy az NKfV-nek meghatározó a szerepe a földgáztermelés, földgázfeldolgozás gáztermék-termelés területén., amíg a DKFV-nek ebben az időben szinte elhanyagolható volt ezen a téren a szerepe, és ebből fakadóan szakmai felkészültségi hiánya is volt.

Minden érintett szervezet mindenütt lobbizott a saját érdekének megfelelően.

A kiskunhalasi mező megtalálása után a kiskunhalasi pártbizottság is keményen belépett a lobbiharcba. A lobbizás elérte az országgyűlést is. (Ebben az időben Varga Gyula mellett Falk Miklós a Szanki Üzem vezetője is országgyűlési képviselő volt).

A fúrási és termelési tevékenységek közös vállalati irányításának sem volt közvetlen szakmai indoka, hiszen a két tevékenység szakmai irányítása, elszámolási rendszere, a szakmai kultúra teljesen eltér egymástól. Figyelembe vehető szempont volt ugyanakkor, hogy a két tevékenység logisztikájának összevonása költségcsökkentő hatású lehet. (pl. raktár, szállítás, munkásellátás, egyéb kisegítő tevékenységek, telephelyek üzemeltetése)

Az a tény, hogy a DKFÜ már hosszabb ideje dolgozott az Alföldön, és az alföldi tevékenység irányításával nem voltak problémák, erősítette azt a véleményt, hogy a termelésirányítás is megoldható lesz a Dunántúlról.

Az OKGT döntő érve az átszervezés mellett az volt, hogy Alföldön beruházási kivitelezési kapacitások nehezítették az üzembehelyezéseket, és mivel a Dunántúlon ekkor már a délzalai széndioxidos művelés létesítményeit a DKFV lényegében saját erővel megvalósította, voltak szabad kapacitásai, és már elég nagy erővel (fúrási és építés-szerelési kapacitással) lent dolgozott az Alföldön, így az OKGT az átszervezéssel megoldhatónak látta az alföldi problémákat,

Az OKGT érve döntőnek bizonyult, és el tudta fogadtatni a párt és egyéb szervezettekkel akaratát.

A KfV KUTATÁSI ÉS Bányaművelési terület, Fúrás és Termelési Tevékenységének főbb mutatói.

A KfV tevékenységi területe a Dunántúl egészére, és a Duna-Tisza közének egy részére terjedt ki.

AZ 1965-86 KÖZÖTTI IDŐSZAK FÚRÁSI ADATAI (évenként fúrt méterszám, fúróberendezésszám/év), A FÚRÁSI TELJESÍTMÉNY (m/berendezés/év) ÉS AZ ÁTLAGOS LYUKMÉLYSÉG ALAKULÁSA.

A KfV ÉS JOGELŐDJEINEK KŐOLAJ ÉS FÖLDGÁZTERMELÉSE

VÉLEMÉNYEK, GONDOLATOK A KFV LÉTREHOZÁSÁRÓL, AZ ÁTSZERVEZÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐKRŐL, A KFV MŰKÖDÉSÉRŐL

A vállalati átszervezést az érintett vállalati vezetők és dolgozók különbözőképpen ítélték meg. A különbözőség az egyes szervezetek szakmai kultúrájának különbözősége mellett az egyéni érdekeltség különbözőségéből fakadt. A vezetők nyilván állásaikat féltették, és a dolgozóknak is volt egy tartózkodás mindenféle változástól.

A dunántúli termeléstől szakemberek már korábban is jelentős számban mentek át az Alföldre és más olajipari vállalathoz (pl. Répcelakra, Százhalombattára is, gáziparba, OKGT-be, OGIL-ba) ahogy akkor azt a dunántúli szóbeszéd mondta, nem ők akarták elvinni az „utolsó vödör olaj”-at.

Az elmenetel persze nem volt mindig önkéntes, erős nyomás alá került számos szakember, és a már átkerült vezetők komoly perspektívát tudtak ígérni az embereknek. Ebben az időben –már nem volt kötelező munkahelykijelölés- a dolgozók munkahelye népgazdasági érdekből történő áthelyezéssel változott.

Az NKFV vezetői garnitúrájában magas szinten voltak reprezentálva a dunántúli „káderkohó”-ból átkerültek, akik OKGT-szintű támogatást kaptak a munkaerő „átcsábítás”-ához. Természetes módon a dunántúli vezetők ugyanakkor ragaszkodtak a saját munkásállományukhoz, reménykedtek abban, hogy a dunántúli termelés csökkenése megállítható lesz, eredményt fog hozni a korábbi évek műszaki fejlesztése, eredmény fog hozni a Budafa-mélyszint, a nagylengyeli zöldhomokkő kutatása, lesznek új mezők.

A dunántúli vezetők nagy érdeme, hogy a másodlagos eljárások bevezetésével a pesszimista hangulatot meg tudták változtatni, lelket tudtak önteni a dolgozóknak, munkát tudtak adni a bányászatot kiszolgáló embereknek, a gépészeti, építés-szerelési dolgozóknak. Fontos volt, hogy a szakmai állományt erősíteni is tudták, és több mérnököt, egyéb felsőfokú végzettségű szakembert fel tudtak venni.

A vállalati átszervezést a szakmai kérdéseken túlmenően több más nézőpontból is lehet értékelni.

Egyfajta értékelés végezhető a fúrás-termelés szakmai különbözősége alapján, hiszen például a mozgékony, állandóan más területen dolgozó fúrásokkal szemben a termelésiek helyhez kötöttsége állítható szembe.

Az Alföldre átkerült vezetők, dolgozók a saját tapasztalatból szembesültek, hogy a MAORT-os hagyományokon nevelkedett dunántúliak gondolkodásmódja különbözik az alföldiekétől. Észlelték, hogy a dunántúli ember nyitottabb, függetelmesebb, míg az alföldi zárkózottabb, öntörvényűbb. Ez a megállapítás azonban talán sarkított, és nem általánosan igaz, és nyilván sokféle szemszögből nézve tovább árnyalható.

Egy egyfajta Alföld-Dunántúl ellentét tehát kétségtelenül létezett, de a különböző vezetői szinteken különböző mértékben, különböző színezettel. Egyesek ezt a különbséget igyekeztek felnagyítani, saját érdekeik szempontjából kihasználni. Sok esetben ez nagyon jól sikerült is.

(Helyesebb talán ezt a kérdést ugyanakkor nem ellentétnek, hanem különbözőségnek, másságnak definiálni. Az időben előreugorva érdemes megjegyezni, ezek a kérdések a MOL megalakulásakor, a KfV megszüntetésekor is felszínre kerültek, de ennek részletezése túl messzire vezetne).

A KfV létrehozásáról, az átszervezés előzményeiről az új vállalat működési tapasztalatairól nem sok írásos anyag található.

A Magyar Olajipari Múzeum kiadásában Horváth Róbert gondozásában megjelenő *BESZÉLGETÉSEK AZ OLAJIPARRÓL* c. könyvsorozatban megszólalók véleményéből az alábbiakban került összeállításra egy csokor.

Barabás László:

Kezdetben döcögött a rendszer, de később azért voltak eredményei.

A termelősök a fúrásokat kezdetben egy kicsit idegennek érezték.

A két szakma között volt némi ellentét. Példa: Gépbeszerzésre kevesebb beruházási pénzt kapott a Dunántúl, mint az Alföld. Reklamáltunk, kiderült, hogy megkapta a cég a pénzt, de termelési gépeket vettek belőle.

A dunántúliak már korábban is dolgoztak az Alföldön. Tóth Zoltán szívesen bízta a rázósabb munkákat a dunántúliakra.

Amikor az Alföldön a fúrási feladatok megnövekedtek, az OKGT azt akarta, hogy adjunk át berendezést az Alföldnek, de az emberek a munkát csak úgy vállalták, hogyha érzik hogy ott is az anyavállalatnál, a mi területünkön dolgoznak. Ezért lett ott üzemünk és az emberek rendszeresen jártak haza.

Az alföldi fúrások szemében megbocsáthatatlan bűn volt, hogy mi ott tevékenykedünk. Ezért nem volt kielégítő a két fúrási üzem felsőbb kapcsolata. Üzemvezetői, főfúrómesteri szinten ugyanakkor jó volt az együttműködés.

Hangyál János:

Szalóky szerint is van alföld-dunántul probléma.

Juratovics Aladár

Amikor az Alföldre kerültem, kezdetben voltak feszültségek. Felső szinten nem, de középszinten meg a munkásoknál igen.

Adottságokból következett. A dunántúliak éreztették nagyobb szakmai múltjukat.

Az alföldi ember zárkózott, bizalmatlan, makacs természetű, a dunántúli nyitottabb, barátságosabb.

Szalóki István dr.

A Dunántúlon a MAORT-időkből származó szellem, fegyelem élt tovább, ami nem alakulhatott ki az Alföldön.

Ez a különbözőség a kutatási sikerek időbeni eltérése magában hordozta a dunántúliak és alföldiek közti súrlódások csíráit. Ezek kifejlődését segítette, hogy a Tröszt Központ némileg érvényesítette az „oszd meg és uralkodj” elvet a két vállalat között.

Az ötvenes években az alföldi olajipar a dunántúlihoz képest gyakorlatilag elhanyagolható volt, súrlódásokról nem is lehetett beszélni.

Az Alföldön jelentkeztek a kutatási eredmények, növekedett a termelés, a Dunántúlon mérséklődött. Ezt a természetes folyamatot nem akarták tudomásul venni: még a bölcsőt ringatták akkor is, amikor abban már nem volt gyerek.

Ha nincs, akkor tegyük bele: „átszervezték” a Duna-Tisza közti üzemet az NKfV-től a KfV-hez.

Mert azt jogilag önálló trösztvi vállalatként életben kívánták tartani.

Ennek érdekében ügyesen lobbiztak pártvonalon is a kanizsaiak.

Ott is igyekeztek ellensúlyozni a csökkenő olajtermelést. Az odacsatolt üzem biztosította is a KfV fennmaradását a MOL létrejöttéig.

Az üzem elvitele személy szerint nekem azért „esett rosszul” mert megelőzően nem sokkal fedeztük fel – a részlegesen megkutatott területen! – a Szank-Nyugat mezőt, amit így egy kicsit „sajátomnak” éreztem.

A Duna-Tisza köze kutatásának „átengedése” Kanizsának jóval korábban 63-64 körül indult, amikor az üllési, szanki kitörések bekövetkeztek. Az akkori AKÜ (Alföldi Kőolajfűrészi Üzem) vezetői látták, hogy túlnyomósan a tároló, kitörések következnek be, - ami a jövőben is előfordulhat- úgy gondolták: hogy „engedjük oda a dunántúliakat, ha már ők a tapasztaltabbak, hát csinálják!”. A komplikációtól inkább elmenekültek, ahelyett, hogy megbirkóztak volna vele. A szanki fúrásokat az NKFV-nek ettől fogva a dunántúli fúrások mélyítették az „elcsatolásig”. Velük is napi operatív kapcsolatban voltunk. Ez a kapcsolat sokszor korrektebb, jobb, szorosabb volt, mint az alföldiekkel.

Fogytán lévén a munka a Dunántúlon, a kialakult helyzet is kényszeríthette őket az alkalmazkodásra.

Összességében a „Dunántúl megtámogatásaira” történt intézkedésekről csak annyit: az NKFV mit tehetett mást, mint tudomásul vette. Elismerte, hogy a dunántúli vezetők simulékonyabb modora mind a tröszt, mind a politikai vonalon eredményes volt. Ez kihat napjainkig.

Trombitás István:

A fúrás-termelés egyesítése Bán Ákos idejében volt. Ez végeredményben csak nálunk valósult meg, úgy tudom, hogy az Alföldön a megyei pártbizottság nem járult hozzá az OKGT vonatkozó javaslatához.

A szanki üzem áthelyezésénél szempont volt az is, hogy bebizonyosodott, hogy a kiskunmajsai fűrészi üzemegység problémamentesen irányítható a Dunántúlról és ez megoldható a az ottani termelőegységgel is.

A leglényegesebb szempont az volt, hogy az Alföldön a termelőtevékenység nagymértékben és gyors ütemben nőtt, és az Alföldnek nem volt kellő kapacitása, míg a Dunántúlon a délzalai CO2-os program befejezése után volt szabad kapacitás. Az alföldi beruházásoknál siófokiak és a mátraaljaiak is dolgoztak, de kisátmérőjű vezetékeket nem építettek.

Az OKGT úgy látta, hogy egységes szervezet esetén „házon belül” a fúrást, beruházást, üzemeltetést meg tudjuk oldani. Ez indokolta az egyesítést.

Felmerült az is korábban, hogy a dunántúli személyzetet helyeznek át az Alföldre.

Az integrálás (Dunántúl-Alföld) az alföldi és dunántúli vezetők között már évekkorábban felmerült. Ez csak egymás közötti véleménycsere formájában zajlott, de illetékes magasabb szintre nem jutott.

A dunántúli fúrás-termelés között történt egyesítés – különösen a szanki terület átkerülése a KfV-hez - nagyon nagy port vert fel. A Szolnok megyei pártbizottság nem tudta elképzelni, hogy az ottani termelési és fűrészi szervezetek egyesüljenek.

A vállalatok között mindig testvér-kapcsolat volt. 1971 márciusától a két vállalat vezetői minden negyedévben rendszeresen találkoztak. Ilyenkor minden szakmai vezetői, emberi kérdés terítékre került, megosztottuk tapasztalatainkat.

Ez kb. 1976 közepéig így volt. Nem tudom, mi okozta a változást. Egyesek nem tartották helyesnek a partnerséget. Később, amikor Szalóki lett a vezérigazgató az NKFV-nél tovább lazult a korábbi jó kapcsolat. Ő más felfogásban értelmezte a szakmán belüli együttműködést. Ez érezhető volt akkor is, amikor a MOL megalakulás után a központban Ő lett a vezérigazgatóhelyettes.

Az egyesítés után 2-3 év múlva érződött a vállalat működésében néhány zavaró jelenség. Például a területi szervek és a központi szervek összehangoltsága nem volt megfelelő.

Az üzemieknek az Igazgató Tanácsban azonos jogokat biztosítottunk a központi főosztályvezetőkével, és átalakítottuk a műszaki vezetés irányítását

Külső szakértők bevonásával egy új szervezeti-működési rendszerre tértünk át.

Megegyezés, kompromisszum-készség létrehozása a cél.

Oktatások, tréningek voltak vegyes csoportokkal. Minden vezetőt bevonva.

500 fő vett részt, egészen művezetői szintig. Pszichológusokat is bevontunk.

Stratégiai terv készült a vállalatra, divizionális szervezeti formát alakítottunk ki.

12 divíziót hoztak létre. Terveztük, hogy ezek egy része leválik, mint ahogy a fúrás le is vált. Nem is volt ezzel semmi probléma, fel voltak készülve az önállóságra.

Bevezettük a kontrolling-rendszert.

Rendszeresen teljesítettük terveinket, gazdaságilag eredményesen dolgoztunk.

Nem piactgazdálkodási körülmények között csináltunk olyan dolgokat, amelyekkel egyértelműen piactgazdálkodási szemléletet valósítottunk meg. Felkészítettük a vállalatot arra az ugrásra, amit a piactgazdálkodásra történő áttérés igényelt.

Az OKGT érdeklődéssel figyelte a törekvéseinket, tervezték is a MEV rendszer bevezetését, de végülis az ott nem valósult meg.

Vállalati stratégiánk lényege az volt, hogy az olajtermelés addig folytatódik, ameddig az gazdaságos. Reménykedtünk új kutatási eredményekben.

A nagylengyeli CO₂-os programot a KfV az egyes szakterületek összefogásával valósította meg.

Úgy gondoltuk, hogy a szénhidrogéntermelés terén a gazdaságosság határáig, a kihatatalnövelő eljárásokkal folytatni kell a termelést, arra is számítva, hogy új területek még hoznak eredményeket, ugyanakkor foglalkozni kell a meglévő kapacitások egyéb módon való kihasználásával.

A lehetőségek kidolgozására önálló szervezetet hoztunk létre (pl. geotermia, inertes gázos erőmű, vegyipari anyagok, gépészeti berendezések gyártása, kismezők egyedi hasznosítása)

Feladatunknak éreztük munkát, megélhetést biztosítani még évtizedekig az olajipart szolgáló embereknek, miközben átalakulhat egészen más profilú tevékenységgé és több szervezetté a vállalat tevékenysége, ill. szervezete.

Ha nem lett volna másodlagos 10-15 évvel lecsökkent volna a termelési időszak.

Vándorfi Róbert dr.:

A fúrás-termelés kapcsolatában (az Alföldön is) voltak problémák: Feszített tervet adtak meg a termelésiek, ebből volt feszültség. Nem örültek annak, hogy dunántúliak jönnek az Alföldre dolgozni, de abban az időben 200-260 ezer métert kellett fúrunk, így kenyérvésztesről nem volt szó. Nemhogy csökkenteni, bővíteni kellett a kapacitásokat.

Subai József:

Trombitást tiszteltem, hogy a Dunántúlon próbált valamit csinálni az egyre fogyó olaj mellett. Csak akkor, amikor már nagyon csökkent a termelés, akkor nem volt értelme annak, amit csinált.

Trombitás akkor is próbálta a vállalatot a régi nagyságban fenntartani, amikor már nem volt gazdaságos.

Szurmai Tibor:

A kiskunhalasi terület Dunántúlhoz való csatolása problémát nem okozott. Zavart minket, hogy ezt a mezőt elvették tőlünk, de a mi embereink maradtak ott.

Nem volt logikus dolog, mivel Szank összefügg Szegeddel. A kondenzátum szállítása, az olajrendszer is együttes működtetést igényel. Az átszervezés oka egyértelmű volt: A Dunántúlon lecsökkent a termelés, a szellemi-anyagi kapacitás adott volt. A feladatot levették az Alföldről és ráterhelték a dunántúli kapacitásra.

Csáko Dénes dr.:

Az Alföld-Dunántúl ellentét a szakmai tevékenységre nem volt hatással, inkább a személyi kapcsolatrendszerben valósult meg, és ez egészen a rendszerváltozásig működött valamilyen formában.

Volt egy Kerettye-Lovászi kapcsolatrendszer is. Pl. Varga Béla kerettyei, Pápa Aladár lovászi kapcsolódású volt. Az Alföldre áthozott szakemberek közötti megosztás is automatikusan ehhez igazodott.

Nem volt logikus kiszakítani az akkori műszaki környezetből a szanki üzemet. Erőltetettnek tartottam. Nem voltam elég okos ezzel a szöveggel.

Pozsgai János:

Amikor én odakerültem, a középszintű vezetők is többségükben zalaiak voltak.

Az alföldiek akkor tanulták a szakmát, de egyre jobban belejöttek. Az alföldi emberek zárkóztak, bizalmatlanok. Egy kis mentalitásbeli különbséget ma is érzek, amin nem is csodálkozok. Az alföldi emberek a tanyavilág adottságai miatt önállóak voltak és zárkóztak. Ez a mentalitás a történelem során alakult ki az elszórttság, nagy távolságok, magukra utaltság miatt.

Esztó Péter dr.:

A fúrási és a termelési szakmák között a szakmai szabályozási koncepciók különbözőek. A termelésiek a részletszabályozáshoz, a fúrások a keretszabályozáshoz ragaszkodtak.

Gerecs László:

Trombitás három programot indított el, ezek kijelölték a vállalat szerves fejlődésének útvonalát és pályáját.

- sok fiatal mérnököt verbuváltak, akikkel elindult a szakmai fejlődési program, a széndioxidos műveléssel összefüggő műszaki fejlesztés*
- olajmezők meghosszabbítási programja: kihozatalnövelő eljárások üzemi bevezetése*
- MBO (célközpontos) korszak: a vállalaton belüli folyamatok és szervezetek átalakítása, amelynek célja az emberi motiváció fokozása, költségek csökkentése, eredményesség fokozása.*

Trombitásnak komoly felismerése volt, hogy új irányítási elvekre van szükség.

A csökkenő olajtermelés és romló gazdaságosság problémáinak megoldására kereste a vállalat a megoldást. Kezdve először a műszaki fejlesztéssel, aztán a szervezetfejlesztéssel, végül pedig a piackereséssel. A Pista keze is, meg a vállalat keze is meg volt kötve. A kelet-európai olajiparban a költségtudatos szemlélet csak évekkel később jelent meg.

A szervezettefejlesztési tréningeken helyenként 100-150 fő vett részt.

Magyar József:

A Kőolaj-és Földgázbányászati Vállalat egy félbemaradt műnek számít, hiszen ugyanezt a vállalatot az Alföldön az ottani vezetők ellenkezése miatt már nem tudták létrehozni.

Ebből a felemás helyzetből adódóan aztán később óriási problémák származtak, mert a különböző szervezeti felállásból fakadóan, hol az Alföldnek, hol Dunántúlnak volt előnyösebb helyzete.

A KfV létrehozása akkor számunkra, fúrósoknak maga volt a rémálom, hiszen ez a döntés azt jelentette, hogy a dunántúli fúrósok önállósága ezzel megszűnt, miközben az alföldi fúrósok önállóak maradhattak.

Az összszemelés Dr. Bán Ákosnak volt vad, szovjet mintának megfelelő ötlete.

Trombitás a vállalat kialakítását rettenetesen komolyan, talán élete legnagyobb művének tekintette. Tőle sokat lehetett tanulni. Értett a vállalatirányítási rendszerekhez, módszerekhez ismert, én például tőle tanultam meg, hogyan kell előterjesztéseket, különböző anyagokat összeállítani. Egy magamfajta egyszerű fúrómérnöknek a legbonyolultabb írásbeli munkája az volt, hogy megírta a havijelentését, vagy éves beszámolóját.

A személyiség- és szervezettefejlesztési programokon az ember szembesült magával: hogy ő képes-e egyáltalán arra, amire kiválasztották. Előny volt az is, hogy együtt voltál kollégáiddal, megismerted őket közelről, és így lassan képet kaptál az egész szervezet működéséről.

Trombitás elve az volt, hogy mindent szabályozni kell, mert akkor a vezetőknek csak a kivételekkel kell foglalkozni

Dr. Magyarai Dániel:

Amikor elindultak a vezetékelméletekkel kapcsolatos programok a KfV-nél, nagy ellenérzés és húzódozás volt ezektől a programoktól, bár voltak olyan részek amelyek érdekelték az embereket, inspirációkat adtak. Nekünk ez az egész nyűgnek tűnt. Nem is voltak meg a feltételei annak, hogy a módszereket érdemben lehessen alkalmazni.

De egyszer csak azt kezdtük észrevenni – ha elmegyünk egy konferenciára, vagy egy értekezletre-, hogy milyen furcsák a többiek. Miről beszélnek? Ezek még itt tartanak? Rájöttünk, hogy észre se vettük, de mi magunk változtunk meg.

A gyakorlatban beérett a befektetett munka: Amikor bekövetkezett a tényleges rendszerváltás, akkor ennek a dunántúli csapatnak lényegesen más volt a gondolkodásmódja, mint ami az olajiparban, meg általában a magyar gazdaságban uralkodott.

A felkészültségre jellemző, hogy például, amikor a dunántúli üzemigazgatói pályázatot értékelték, mind az öt pályázót alkalmasnak találták igazgatói posztra, és - Gerecs Lacin túlmenően, aki kanizsai igazgató lett- a többieknek is ajánlottak máshol vezetői helyeket.

Én Hajdúszoboszlóra kerültem. Ott éreztem az alföldi és dunántúli emberek közötti különbséget. Teljesen más pl. egy dunántúli parasztember mentalitása, mint egy alföldié, még a vallásbeli különbség (református-katolikus) is oka lehet az eltérő gondolkodásnak.

A KFV SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE, VÁLLALATIRÁNYÍTÁSI RENDSZERE, SZEMÉLYI KÉRDÉSEK

A KFV megalakulásával egyidőben Varga a József a DKFÜ igazgatója nyugdíjba ment. Az új vállalat igazgatója Trombitás István, a DKFV igazgatója lett.

Az igazgatóhoz tartozott az igazgatási és jogi, az ellenőrzési szervezési biztonságtechnikai tevékenység, a vállalati munkaversenytitkár munkájának irányítása.

A személyzeti és oktatási feladatok irányítása Dr. Németh Jenő igazgatóhelyettes feladata lett. (Németh Jenő Németh Károly az Elnöki Tanács elnökének testvéröccse volt).

A műszaki kérdések irányítása két igazgatóhelyettes feladata volt.

A termelési műszaki igazgatóhelyettes Barabás László az operatív műszaki szervezetek főnöke volt, tehát a Fúrási, Termelési, Szerelési és üzemfenntartási, Szállítási főosztályok, az Anyaggyártási ö. Osztály, valamint az üzemek (Bázakerettye, Gellénháza, Nagykanizsa, Lovászi, Kiskunhalas) tartoztak irányítása alá.

Németh Géza technológiai műszaki igazgatóhelyetteshez a Fúrastechnológiai, a Műveléstechnológiai, a Műszaki fejlesztési, a Beruházási és a Műszaki ellenőrzési főosztályok tartoztak.

Az akkori rendelkezéseknek megfelelően –mivel kutató vállalatnak minősültünk- igazgatóhelyettesi szinten tevékenykedő főgeológus irányította a Földtani tervezési és értelmezési főosztály, és a Földtani operatív, a Kútgeofizikai ö. osztályok munkáját.

Barta Endre gazdasági igazgatóhelyettes szervezetének része volt a Pénzügyi és számviteli, a Közgazdasági és a Munkaügyi és szociális főosztály.

Az üzemekben a fúrási és termelési gyakorlatú vezetők egyaránt képviseltették magukat. Ha az üzemvezető „termelési”, a helyettese „fúrási” vagy „kútjavítási” szakember volt. (ill. fordítva).

A fúrási tevékenységet folytató üzemekben *vezető geológus* irányította a helyi munkát.

A KfV VEZETŐ BEOSZTÁSÚ DOLGOZÓI (1978. JANUÁR 1)

TROMBITÁS ISTVÁN	Igazgató
Dr. Kovács József	Igazgatási és jogi főosztály
Deák Ferenc	Igazgatási osztály
Dr. Szenkovszky István	Jogi osztály
Takács Gyula	Rendészeti és pv. csoport
Zácsfalvy Ferencné	Ellenőrzési önálló osztály
Király László	Szervezési és számítástechnikai főosztály
Hujber Gyula	Szervezési osztály
Pach Ferencné	Számítástechnikai osztály
Szűcs László	Munkaversenytitkár
Magyar József	Biztonságtechnikai és tűzvédelmi főosztály
Jankó Kálmán	Biztonságtechnikai osztály
Németh László	Tűzvédelmi osztály
Móricz Vilmos	NYEBSZ és engedélyezési csoport
DR. NÉMETH JENŐ	Személyzeti igazgatóhelyettes
Wüncs Sándor	Személyzeti önálló osztály
Fenyvesi Miklósné	Oktatási önálló osztály
BARABÁS LÁSZLÓ	Termelési műszaki igazgatóhelyettes
Pap Imre	Fúrési főosztály
Schall István	Fúrési osztály
Kelemen Miklós	Kútjavítási osztály
Buda Ernő	Adatnyilvántartási önálló csoport
Udvardi Géza	Termelési főosztály
Kiss Gábor	Termelési osztály
Lencz Mihály	Gázellátási osztály
Dallos Ferenc	Termeléstechnikai osztály
Kele András	Szerelési és üzemfenntartási főosztály
Gáspár Imre	Szerelési és üzemfenntartási főosztályvezető-helyettes
Hajdú Jenő	Szerelési és üzemfenntartási főosztályvezető-helyettes
Nagy Csaba	Programozási osztály
Fignár András	Szerelési osztály
Kricsfalussy János	Gépészeti osztály
Pógyor Sándor	Gépészeti osztályvezetőhelyettes
Antal Gyula	Villamos osztály
Völgyi Henrik	Műszerezési osztály
Lukács László	Állóeszközgazdálkodási osztály
Lubowszky Péter	Szállítási főosztály
Sallay Zoltán	Ügyviteli osztály
Zakó Géza	Szállítási osztály
Varga József	Anyaggazdálkodási önálló osztály

CSÖNDES JÓZSEF	BÁZAKERETTYEI ÜZEM , üzemvezető
Kulbencz Ferenc	Műszaki helyettes
Keresztes Csaba	Vezető geológus
Fodor Emilné	Gazdasági helyettes
PÉTER RICHÁRD	GELLÉNHÁZI ÜZEM , üzemvezető
Magyari Dániel	Műszaki helyettes
Bérczes Sándor	Vezető geológus
Novák Lajos	Gazdasági helyettes
TEKNYŐS ISTVÁN	NAGYKANIZSAI ÜZEM , üzemvezető
Kovács László	Gazdasági helyettes
NÓTÁROS MIHÁLY	LOVÁSZI ÜZEM , üzemvezető
Megyaszi István	Gazdasági helyettes
FALK MIKLÓS	SZANKI ÜZEM , üzemvezető
Iváncsics Sándor	Műszaki helyettes
Gyarmati János	Vezető geológus
Nagy Zoltán	gazdasági helyettes
NÉMETH GÉZA	Technológiai műszaki igazgatóhelyettes
Mácsik József	Fúrastechnológiai főosztály
Tatár András	Fúrastechnológiai tervezési osztály
	Fúrastechnológiai elemzési osztály
Szittár Antal	Műveléstechnológiai főosztály
Bíró Zoltán	Kőolajtechnológiai osztály
Barabás László	Földgáztechnológiai osztály
Szeles János	Operatív technológiai és rétegvizsgálati osztály
Bacsinszky Tibor	Műszaki fejlesztési főosztály
Cziczlavicz Lajos	Eszközfejlesztési osztály
Németh Ede	Művelésfejlesztési osztály
Pósza István	Korrózióvédelem
Dallos Ferencné	Környezetvédelem
Dr. Jáni János	Újítási és iparjogvédelmi iroda
Hencz László	Beruházási főosztály
Lovonyák Károly	Tervezési osztály
Pintér István	Beruházáselőkészítési osztály
Török István	Beruházási osztály
Felkár József	Beruházási osztályvezetőhelyettes
Kustány Kálmán	Geodéziai és bányamérő osztály
Ábrahám László?	
Laki László	Műszaki ellenőrzési főosztály
B. Névai Mária	Vegyészeti osztály
Vörös Kálmán	Átvételi és dokumentációs önálló csoport

BARDÓCZ BÉLA	Főgeológus igazgatóhelyettes
Tormássy István	Földtani tervezési és értelmezési főosztály
Mészáros László	Földtani tervezési osztály
Molnár János	Földtani önálló osztály
Paulik Dezső	Kútgeofizikai önálló osztály
BARTA ENDRE	Gazdasági igazgatóhelyettes
Szóke Imre	Pénzügyi és számviteli főosztály
Gungl Lászlóné	Pénzügyi osztály
Cserpes Jenő	Számviteli osztály
Horváth Lászlóné	Utókalkuláció osztály
Kupó Gyula	Ügyvitelfeldolgozási osztály
Keglovics László	Ügyvitelfeldolgozási osztályvezetőhelyettes
Dávid László	Közgazdasági főosztály
Gelencsér Pál	Terv és statisztikai osztály
Zácsfalvy Ferenc	Üzemgazdasági osztály
Pataky Zoltán	Munkaügyi és szociális főosztály
Keményfi János	Munkaerő és bérigazgatási osztály
Ferencz Mihály	Munkaügyi elemzési osztály
Dén Jenő	Szociális osztály
Pápay Károly	KISKUNHALAS telepvezető

A fentiekből látható, hogy a vállalat műszaki irányítását operatív és technológiai részre bontották. Közös főnök alá került a fúrás és a termelés operatív irányítása, míg a műveléstechnológiai és a fúrastechnológiai kérdéseket a másik igazgatóhelyettes irányította. A szakterületek ilyen megosztása teljesen logikátlan volt, és szétválasztott egymással szorosan összefüggő szakmai területeket.

Az egyes érintett szakterületek igyekeztek alkalmazkodni az adott helyzethez, a szakmai munka úgy zajlott, ahogy az logikus volt, nevezetesen a termelési vezetők rendszeresen tartották a kapcsolatot a műveléstechnológiával és ez így történt a fúrási területen is. Lényegében tehát a tényleges szakmai irányítás nem a szervezeti felállásnak megfelelően történt, és csak az egyes felső és középvezetők hozzáállásán múlt, hogy nem voltak konfliktusok.

A termelési igazgatóhelyetteshez tartoztak az üzemek, ahol számos olyan kérdéssel kellett a vezetőknek megbirkózni, amelyeket megoldani csak a hivatalos út megkerülésével lehetett. (pl. munkaügyi, szociális kérdések). A helyzet munkajogi kérdéseket is felvetett.

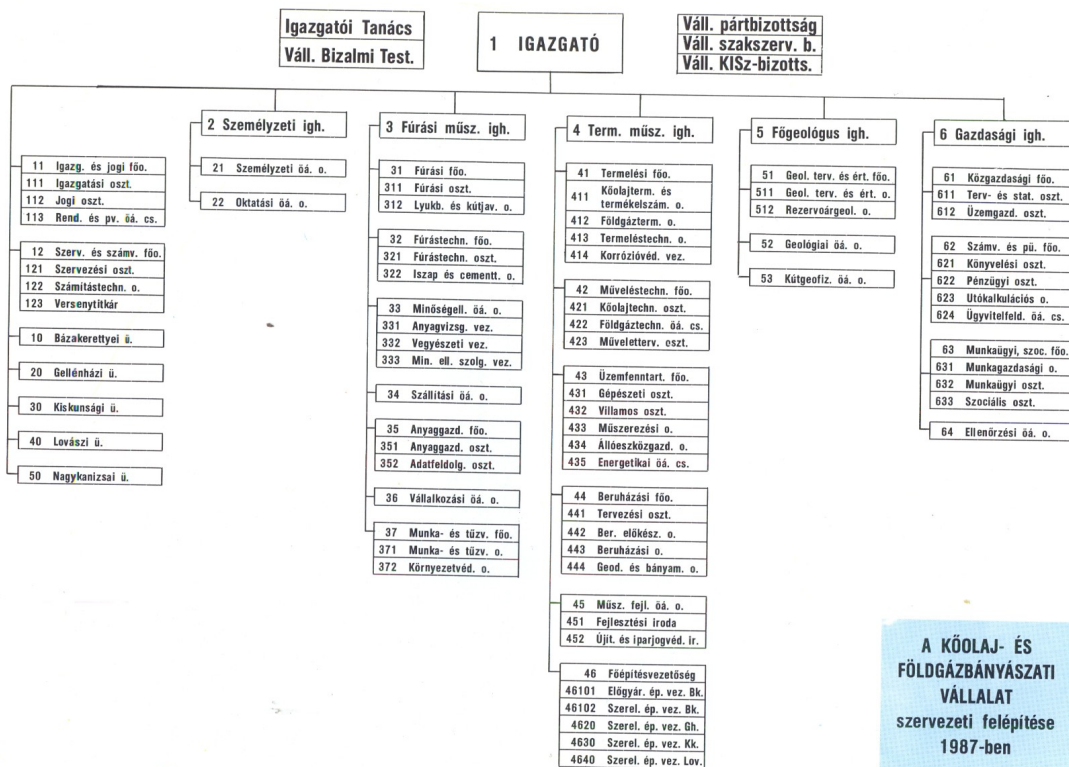
A szervezetiirányítási probléma a geológiai szervezetenél is jelentkezett, pl. az üzemi geológus helyzeténél.

A szervezeti felállásból kifolyólag –ami természetes szakmai összefonódásokat választott szét- egy nagyon furcsa „látens” irányítási rendszer alakult ki, egy olyan vállalati működés, ami nem a hivatalos szervezeti ábra szerint működött.

A működési nehézségeket fokozta az egyes szervezetek területi tagoltsága, hiszen a műszaki igazgatóhelyettesek és az egyes főosztályok telephelye nem egy helyen, hanem Nagykanizsán és Gellénházán volt. Fokozta a nehézségeket, hogy bár működött az olajipari telefonhálózat, de pl. egy gellénházai vonalra Kanizsáról sokszor félórát kellett várni.

Az előzőekben vázolt rendszert 1980-ban egy új szervezeti ábra szerinti váltotta fel, amelynél a műszaki irányítás a szakmai logikának megfelelően került kialakításra. Ebben az új szervezeti felállásban az üzemek az igazgató közvetlen irányítása alá tartoztak, és vezetőinek a vállalatirányításban is nagyobb lett a szerepe, tagjai lettek a vállalati Igazgatói és Műszaki Tanácsnak.

Az alábbiakban bemutatott új szervezeti ábra lényegében a KfV megszűnéséig fennmaradt.

5

A KfV IRÁNYÍTÁSI-MŰKÖDÉSI RENDSZERE

A vállalat legmagasabb irányítási fóruma az Igazgatói Műszaki Gazdasági Tanács (IMGT) volt, amit az igazgató vezetett. Ülésein részt vettek a felső vezetőkön kívül a központi főosztályvezetők, az OKGT képviselője, a vállalati MSZMP és KISZ bizottság titkára, a vállalati szakszervezeti bizottság képviselője. Az IGMT-n előre meghatározott napirend szerint tárgyalták a különböző, általában az egész vállalatot érintő témákat.

A műszaki irányítás vállalati szintű fóruma a havonta megtartott Műszaki Értekezlet (MÉ) volt, ahol a fűrészi és termelési főosztályvezetők ismertették az elmúlt időszak számszaki mutatóit, a fontosabb műszaki eseményeket, problémákat, majd minden szakterület és üzem jelenlevő képviselője szót kapott. Azokon a heteken, amikor nem volt műszaki értekezlet, a műszaki igazgatóhelyetteshez tartozó központi vezetők részvételével Koordinációs értekezletet (KÉ) tartott az illetékes műszaki igazgatóhelyettes.

A gazdasági igazgatóhelyettes is rendszeres megtartotta a hozzá tartozó szervezetek vezetőivel a Gazdasági Értekezletet.

A nagyobb önálló műszaki és gazdasági kérdések tárgyalásának a fóruma (pl. művelési terv, műszaki üzemi terv, beruházási program) a Műszaki Tanács (MT) volt.

Minden fenti fórumon születtek határozatok, amiket írásban minden szervezet megkapott. A határozatok teljesítésé szigorúan számon kérték a vezetők. Egy nem teljesített határozat az éves prémium 1%-ának elvonását jelentette. Az erről szóló értesítést –mint tárgyalás nélküli fegyelmi büntetést- az illető vezető személyzeti anyagához is lefűzték, így annak további anyagi következményei is voltak, mert pl. akinek fegyelme volt, automatikusan kiesett a fizetésemelésből. (később a személyzeti anyagba nem fűzték le a prémiummegvonásról szóló határozatokat).

A gazdasági vonal irányítása a fűrészi és a termelési szakterületek elszámolási pénzügyi, könyvelési különbözősége miatt rendkívül nehéz volt, és összeboronálni a két szakmai terület gazdasági irányítását talán sohasem sikerült. A nehézségeket csak fokozta, hogy a DKFÜ -bár vállalatszerűen működött- az OKGT-nek végülis „csak” egy üzeme volt, tehát számos kérdés megoldása „fent” történt., amelyeket most vállalaton belül kellett megoldani.

A szakmai különbözőség az egyes vállalati munkakörök bérezésénél, besorolásánál, a munkásellátás területénél is okozott nem, vagy csak nehezen feloldható problémákat. Fokozta a nehézségeket, hogy a vállalatnál mintegy 50 címen fizettek pótlékot.

A vállalat erősen centralizált, funkcionális szervezeti struktúrában, jelentősen formalizált vezetési módszerrel működött. Ez a körülmény a tröszt keretek közötti működésből is adódott, de az is hozzájárulhatott, hogy a hagyományosan jellemző volt a szigorú biztonságtechnikai előírások központilag vezérelt rendszere.

A működési problémákat felismerve már a 80-as évek elején a vállalatnál intézkedések történtek, és változott a vállalat szervezeti felépítése is, helyreálltak a logikus szakmai kapcsolatok.

A központi (szakmai) és az üzemi (területi) irányítás összehangolására, az üzemi hatáskörök bővítésére, a gazdasági szabályozás hatékonyabbá tételére, az érdekeltségi rendszer javítására tett lépések mind-mind hoztak valamilyen eredményt a racionalizálás irányában, de a területi tagoltság és az egymástól alapvetően eltérő szakmai feladatok miatt a működési problémákat teljes egészében nem sikerült felszámolni.

A vállalat vezetése úgy látta, hogy további változtatásokra van szükség.

A működési mechanizmus javítása érdekében került bevezetésre a *Megegyezéssel Eredménycélokkal való Vezetési rendszer (MEV)*. A módszer idegen neve: MBO: (management by objektív). Ez a módszer Magyarországon teljesen újszerű volt, (Külföldön a MOBIL -nál és a SHELL- nél használták). Lényege az, hogy a vállalat céljait döntően meghatározó kulcs-eredményterületek alapján egyéni célok tűzhetőek ki, abban a közvetlen felettesekkel megegyezés történik, a teljesítések értékelése közösen történik, és az alapját képezi az adott dolgozó javadalmazásának, szakmai karrierfejlődésének.

Nem piacgazdálkodási körülmények között igazi kísérletnek indult a rendszer bevezetése.

A módszer bevezetése a vállalat átvilágítása után történt, igénybe véve a magatartástudomány, a teamépítés és a csoportdinamikai fejlesztés módszereit is. A vállalat mintegy 500 vezetője és dolgozója vett részt-több különböző szakterületen tevékenykedőkből kialakított- „vegyes” teamekben különböző tanfolyamokon. A tanfolyamokon –esetenként pszichológusok közreműködésével- a résztvevők megismerték egymást, egymás munkáját, és ez elősegítette a későbbi nyílt és őszinte munkakapcsolatok kialakítását.

A MEV bevezetését és alkalmazását idegenkedve és kétségekkel telve fogadtuk, és fokozatosan vettük csak észre emberi tényezőkön alapuló szakmai előnyeit.

A vállalati célok meghatározásánál alapvető probléma volt a trösztli működésből fakadó autonómia hiányának, ez azonban nem zárta ki, hogy ne lehessen kijelölni az adott szervezeteknél elérendő gazdasági célokat.

A vállalat gazdasági helyzetét nagymértékben befolyásolta, hogy a 80-as évek közepére kiderült, hogy a kiskunhalasi terület készlete lényegesen kisebb az előre jelzettnél, és komoly új mezőt sem találtak a kutatók, de az is, hogy az új tevékenységek gazdaságossága is megkérdőjelezhetőnek bizonyult.

A munka egyik fontos eredménye volt, hogy megismertük a tevékenységek gazdasági kérdéseit, az adott szervezet gazdasági kapcsolódását más szervezetekéhez, fel tudtuk tárni, hol tartalékok, hogy lehet azokat feltárni.

A MEV nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy önálló gazdasági eredménycéllal rendelkező divíziók alakultak a vállalatnál, megvalósult a kontrolling, új tervezési és információs rendszer honosodott meg, és kidolgozásra került a vállalat új stratégiája.

Talán nem túlzás azt állítani, hogy a MEV megismerésével indult fejlesztés a piacgazdaság körülményeire való felkészülést is jelentette.

A vállalt megszűnése után az új körülmények között azok a vezetők, akik részesei voltak az átalakulásoknak, a KFV-nék megtanult ismereteket magukkal vitték pl. az új önállósult szolgáltató szervezetekbe. A KFV divízióiból alakult meg több új szervezet. (pl. a ROTARY, a Zalapetroltransz, Oiltech, Pannon-Petrol kft.), Számosan a korábbi KFV-s vezető közül az olajiparon belül került – többnyire pályázati úton, pszichológiai és szakmai értékelések után- fontos vezető beosztásokba.

Volt kollégáink közül többen ma már külföldi tulajdonú olajipari vállalatnál dolgoznak, többen vállalkozóként a gazdasági élet különböző területein, és ott kamatoztatják a KFV-nél szerzett ismereteiket.

ZÁRÓ GONDOLATOK

A harminc évvel ezelőtt megalakult KFV 1999-ben a MOL megalakulásával szűnt meg. Az eltelt idő kellő távlatot ad a vállalat tevékenységének reális megítélésére.

Érdemes lenne a kérdéskört kissé részletesebben elemezni.

- ✱A tanulságok levonása érdekében.
- ✱A múlt tisztelete okán.

Természetes, hogy a KFV-s időszakra a vállalat különböző szakterületeinek dolgozói, különbözőképpen emlékeznek.

Természetes, hogy a KFV működését, létét a többi olajos vállalat másképp ítéli meg.

Ami tény:

- ✱Sikerült a vállalat továbbélése, sikerült sok szép szakmai feladatot megoldani, sikerült a „bölcsőt kicsit tovább ringatni”.
- ✱A Kiskunhalas és környéki termelés és fúrás, a beruházás kivitelezés feladatait a KFV sikerrel oldotta meg.
- ✱Nagy valószínűséggel elmondható, hogy a nagylengyeli mezőben megvalósított széndioxidos gázfeltöltéses művelést két önálló vállalat nehezebben valósította volna meg.
- ✱A KFV idején létrehozott Kiskunhalasi Üzem a KFV kiemelt nagyüzeme lett. Talán nem túlzás azt mondani, hogy a szankiak, halasiak azzal, hogy a KFV-hez kerültek, nem jártak rosszul, hiszen a KFV legnagyobb, sok szempontból kiemelt szervezetévé váltak.
- ✱Bár a fúrós és termelési vállalati kultúra igen sok szempontból különbözött, mind a két szakma vezetői és dolgozói sokat tanultak egymástól, gondolkodásmódjuk közelebb került egymáshoz, szélesedett látókörük, gazdagodtak szakmai tapasztalataik.
- ✱A MOL megalakulásakor derült ki, hogy a KFV bérszintje magasabb volt, mint az NKFV-ben.
- ✱Számos „káder” nevelődött ki a vállalatnál, akik ma az élet számos területén jól megállják helyüket.
- ✱A Dunántúl-Alföld ellentét, - ha volt-, nem okozott a munkában nehézségeket.